

“Fırat Kenarında Yüzen Kayıklar”

Bir Elazığ Türküsü

İbrahim Berksoy

2000’li yılların başlarıydı. Bu kez Harput/Elazığ'a düştü yolum. İki gün bir gecelik kısa geziden oldukça güzel, içtenlikli anılar, izlenimler biriktirerek döndüm memleketim Kayseri’ye. Yukarışehir diye anılan Harput'u görmek, Elazığ'ın dar sokaklarında gezinmek, sabahın erken saatlerinde açılan çay ocaklarında sokakta köşe başlarına serpiştirilmiş “kürsü” tabir edilen küçük ahşap taburelere oturup sıcak demli çay içmek, pasajlarında alış veriş yapmak, "salon düğünü" olsa bile çayda çırasıyla, halayıyla geleneksel düğün havasının salona hâkim olduğu neşeli bir düğünün misafiri olmak, Hazar gölünün sakin sularına bakmak, göl kıyısında yürümek tek kelimeyle unutulmazdı.

Şimdi öyle değil gerçi; ama bir dönemlerin -50’li, 60’lı, hatta 70’li yılların- Anadolu kentleri fuarlarıyla, şehir kulüpleriyle, sinemalarıyla, pasajlarıyla, gazinolarıyla, meydanlarıyla, meydanlarındaki parklarıyla, kitapçılarıyla, yaşama mekânlarıyla, mahalleye dönüşen fabrikalarıyla, semtleriyle, o mekânları yaşanması yapan insanlarıyla aydınlık bir şehirlerdi

Doğup büyüdüğüm, ilk, orta ve lise yıllarımın geçtiği, içinde yaşadığım benim şehrim de (Kayseri) bir zamanlar Anadolu’nun aydınlık şehirlerinden biriydi. Sinemalar, cıvıl cıvıl çay bahçeleri, pasajlar, bulvarlar burada da vardı. Fabrikalar aynı zamanda birer mahalle adıydı. Örneğin, Sümer Bez Fabrikası, bir fabrika olmanın çok ötesinde, bugün artık metruk birer beton yığınına dönüşmüş "memur evleri" ve "vazife evleri"yle, içinde gürül gürül hayatın aktığı bir mahalleye (Sümer Mahallesi) adeta can verirdi.

Her şehrin söylenecek sözü olurdu. Şarkısı, türküsü, oyunu olurdu. O dönemlerin Anadolu'sunda yayımlanan gazetelerin, dergilerin, kitapların dünyasına şöyle bir göz atmak bile o günlerdeki düşünce zenginliğini, sözün dalga dalga büyüüp çoğalışını görmek için yeterli.

Bugün artık ne yazık ki o günlerin çok uzağındayız. İstasyonlardaki canlılık Edip Cansever'in dizelerinde kaldı:

*"Bir zamanlar Malatya kokardı istasyonlar
Nazili kokardı"*

O günlerden geriye elimizde öyle az şey kaldı ki... O "az"ı bile "henüz vakit varken" korumaktan yoksunuz. Beki de bu yüzden anılara olabildiğince sıkı tutunuyoruz. Belki de bu yüzden bugünün ağır baskısını, bencilliğini, hoyratlığını anılarımızla göğüslemeye çalışıyoruz. Bir sabun gibi elimizden kayıp gidiyor geçmişte biriktirdiklerimiz. Gelecek içinse herhangi bir şey yaratma güç ve cesaretimizi yitireli çok oldu. Bugünün dünyasında bize tüketmek emrediliyor ve biz de bu emre kayıtsız şartsız uyuyoruz. Bugün artık Edip Cansever'in dizelerinde yaşar gibiyiz:

*"Dağılmış pazar yerlerine benziyor şimdi istasyonlar
Ve dağılmış pazar yerlerine memleket"*

İnsanlar gibi mekânların da birer ruhu/hafızası olduğunu öğreneli çok oldu. Mekânların ruhunu/hafızasını anlamak için insanın kendi ruhunu/hafızasını o mekânın ruhuna/hafızasına katması, daha doğrusu ortak etmesi gerekir. Bunu başardığımızda pek çok duygunun (aşkın, özlemin, ayrılığın, tutkunun, isyanın vb.) aslında ruhumuzu/hafızamızı kattığımız mekânların ruhuna/hafızasına sıkı sıkıya bağlı olduğunu kolayca anlayabiliriz. Bu mekân kimi zaman artık terk edilmiş bir kent olur, kimi zaman heybetli bir dağ, kimi zaman adı dillere destan olmuş bir köprü, kimi zaman asil bir ırmak....Örneğin her bir dalı başlı başına bir ağaç olmuş yaşlı bir çınar ağacı, gölgesinde çay için konuklarını serinleten bir çınar ağacı olmanın ötesinde, adı mutlaka Bursa ile birlikte anılan bir "ulu çınar" olarak çıkar karşımıza.

Suların da bir dili, bir öyküsü var elbet. Anadolu'yu serinleten, bu topraklara hayat veren pek çok "efsane suyun" öyküsü gibi Fırat suyunun öyküsü de türkülere konu, dillere destan bir öyküdür. Bir büyük geçmişten bir büyük geleceğe tüm zamanların gürül gürül akışının öyküsü. Bugüne değin

kim bilir kaç dönemin ruhu, hafızası coşkun akan Fırat'ın ruhuna, hafızasına karışmıştır. Erzurum'da Dumlu Dağı'nın eteklerinden kaynakayan çok sayıda pınar, Tahir Abacı'nın güzel benzetmesiyle, Elia Kazan'ın "Viva Zapata"sında, bağlı olarak götürülen Zapata'yı kurtarmak üzere köylü grupların yamaçlardan, tepelerden yola inmesi, bir süre sonra yolun binlerce köylüyle dolması gibi, kabarık bir ırmağa dönüşür ve "Karasu" adını alır. Karasu Fırat'ın iki ana kolundan biridir. Diğer kol ise Van'da, Aladağ'ın eteğinde, Kırkmemba kaynaklarından doğar. Yolunun üzerinde pek çok suyu toplar ve diğer kol Karasu'yla birlikte Keban'a dökülür. "Keban'dan çıkışta artık Karasu ve Murat yoktur, Fırat vardır. Fırat gözünü açmadan ikinci baraj gölüne, Karakaya'ya dalar, oradan çıkınca üçüncüsüyle, Atatürk Barajı'yla iyice denizleşir, bu arada derelerin ve Aşudu Şelalesinin sularını getiren Tohma Çayı'nı, Kahta Çayı'nı, Göksu Çayı'nı, Nizip Çayı'nı alır, Karkamış yakınlarında pasaportsuz olarak yurtdışına çıkış yapar." Tıpkı "Karasu" ve "Murat" gibi "Fırat" ve "Dicle" de birbirine sevdalı iki nehir koludur. Bu iki nehir kolu, adeta dans eder gibi, uçarcasına sürüp giden uzun yolculukları boyunca bereketli sularıyla Mezopotamya'ya hayat verdikten sonra Şattül Arap'ta birbirine kavuşur ve 100 kilometre kadar coşkun akan bir sel gibi birlikte aktıktan sonra Basra Körfezinin sakin sularına bırakıverirler kendilerini. O kavuşma anında su, su olmaktan çıkar ak köpük olur; tıpkı Düden'in Akdeniz'in sakin sularına kendini bırakıp attığındaki ak köpük oluşu gibi....

Fırat'ın izini süren gezginlerin, bu efsane nehre tepeden bakan "efsane şehir" Harput'un ruhunun derinliklerine eğilmemesi düşünülemez. Zamanında Urartulara yurt olmuş, Artukluların ihtişamlı başkenti, Selçuklular döneminde ticaret ve kültür şehri, Moğol akınları sırasında yüzyılların birikimi kültür ve uygarlık değerlerinin hoyratça yakılıp yıkıldığı bir "acı kent", Akkoyunluların gözde müzik ve eğlence kenti, Osmanlıların en önemli ticaret, kültür ve el sanatları merkezlerinden birisi, ünlü "Bağdat Yolu"nun uğrak yeri, 20. Yüzyılın başlarında gemilerle okyanus ötesine, Amerika'ya göçlerin başladığı, giderek terkedilmeye yüz tutan günümüzün "yok şehir"i, dillere destan Harput...

Ortaçağ kentlerini bilirsiniz: Şehre hâkim bir tepede mutlaka ihtişamlı bir şato ya da kale vardır. Harput da dillere destan olmuş ünlü "Süt Kale"siyle ihtişamlı ortaçağ kentlerini (kale-şehir) andırır. Rivayetlerin, efsanelelerin, söylencelerin gücü bazen çağları aşar günümüze dek ulaşır. Süt Kale deyimi de böyledir. Harput Kalesi'nin yapımında harç niyetine "süt" kullanıldığı rivayet edilir ve bu rivayet ağızdan ağıza taa günümüze dek ulaşır, görkemli Harput Kalesi şiirlerde, türkülerde çoğunlukla "Süt Kale" olarak anılır.

Tahir Abacı'nın Harput ile ilgili ilginç ayrıntılara değindiği "Harput: Yok-Şehirde Cümbüş" başlıklı yazısı şöyle başlar: "Harput bir yok-şehirdir, ama Italo Calvino'nun "Varolmayan Şövalye"si gibi dimdik ayakta. Şimdi orada birkaç cami, türbe, çeşme, ev ve sadece bedenleri kalmış bir kale ile taş yığınları vardır. Tarih boyunca nice şehir terkedilmiş, yıkıma uğramıştır. Ancak Harput'un ki hepsinden farklıdır. Çünkü tepedeki Harput, kendi içine değil, beş-altı kilometre ötedeki Elazığ'ın, Elazıglıların üstüne yıkılmış gibidir. Bu travma sonu gelmez bir ağıtın başlangıcı olmuş, acısı Saçlı Hoca'dan Fikret Memişoğlu'na, İshak Sunguroğlu'ndan Şemsettin Ünlü'ye, nice şaire, yazara şiirler, romanlar, tarihçeler yazdırmıştır." Harput'un terk edilip Elazığ'ın üzerine yıkılışının hazin hikâyesi, belki de en dramatik biçimiyle Cevat Fehmi Başkut'un "Harput'ya Bir Amerikalı" oyununda anlatılmıştır. Oyun, yörede Amerikan ve Fransız okullarının açılması sonrasında yaşanan Harput'tan Amerika'ya yoğun göç olgusu odağında Harput'un terk edilmesini anlatır. Oyunda, Elazığ'a inmemekte direnen Harput'a tutkun belediye kâtibi ve öğretmen, Harput'a kervanların gelip gittiği, sokakların dolup taşıdığı, tezgâhların çalıştığı günlerin anısıyla doludurlar. Kâtip, dillere destan olmuş Harput'un gün be gün yok olup gitmekte oluşunun derin hüznünü şöyle dillendirir: "Çarşı, şehrin yüreğiydi. Önce çarşı durdu, ardından ölüm geldi, bütün şehir öldü. Tıpkı yüreğin durmasının ardından ölümün gelmesi gibi." 19. Yüzyıldan başlayarak Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'ya açılış süreciyle birlikte ülke Batılı ülkelerin etkisi altına girer ve adım adım "açık pazar"a dönüşür. Bu süreçte ülke içinde kıt kanaat olanaklarla uç vermeye başlayan ulusal sanayi Batının ekonomik etkisiyle adeta "boğulur". Buna en iyi örnek, Batıdan kervanlarla gelen ucuz batı kumaşları ve dokumaları, Harput'taki dokuma sanayiini önce geriletir sonra da çeyiz sandıklarına hapseder. Oysa Harput, ipekçiliğin en çok geliştiği yörelerden birisi değil miydi? Harput'un ipek kumaşları bütün çevreye ün salmamış mıydı? Çeyiz sandıklarında özenle korunan seçkin parçalar Harput'un ipek kumaşları değil miydi? Dokuma tezgahlarının canlı ritmi yörede pek çok ezgiye ilham vermemiş miydi?

Salih Sıtkı Gör'ün "Boston'da bir Harputlu" adlı şiir kitabı Cevat Fehmi Başkut'un "Harput'ta Bir Amerikalı" adlı oyununun sanki "simetrisi" gibidir ve birbirini çok güzel bir biçimde

tamamlamaktadır. Gemilerle Amerika'ya çalışmaya giden Harputluların "traji-komik" göç serüveninin (içli köftenin el bombası sanılması gibi) anlatıldığı şiirden Abacı'nın da not ettiği şu mani bir başka anlamda bugün de güncel değil mi: "Amerika evrilesi / Evrilip çevrilesi / Kıymam ki kargış verem / Dal iken devrilesi"

Harput'un terk edilip buna karşılık Elazığ'ın modern bir şehir olarak yükselişi sürecinde yaşanan "Harput'un ıssızlaşması" bir bakıma kaçınılmaz bir umarsızlık öyküsüdür: "Harputlular, kitle halinde burayı bırakarak aşağıya indiler. Çarşı, hanlar, hamamlar, yapılarıyla ve ahşap işçilikleriyle her biri birer sanat eseri olan konaklar, evler ıssızlaştı. Harputlular, yeni şehre taşınırken her şeyi de söküp göturdüler. Taş, kerpiç ve ahşap yapı elemanlarıyla kurulan Harput konaklarından günümüze hiçbir örnek kalmamıştır(...) Ne yazık ki Harput terk edilirken bu sivil mimari örnekleri sökülüp yıkılmış ve malzemeleri Elazığ'a götürülmüştür(...) Harput'un elyazması ya da basılı eserlerden oluşan zengin kitaplıkları da darmadağın olmuş, bir kısmı Elazığ'a götürülmüş, bir kısmı İstanbul kitaplıklarına aktarılmış, bir kısmı da özel ellerde kalmıştır. Böylece ticaret hayatı sönen, kültürel birikimi dağılan Harput, küçük bir bucak merkezi haline gelmiştir."

Harput terk edilirken, Sultan Abdülaziz döneminin "Mamuret ül Aziz"i (ya da kısaca "El Aziz"i), sonrasında Cumhuriyet'in Elazığ'ı modern bir şehir olarak ovada yükselmeye başlıyordu. Harput [Yukarı Şehir] görkemli bir şehir iken Elazığ Uluova'da bir garip 'mezire' (mezra) idi. Birleşik kaplar gibi, Harput çökerken Elazığ yükselmiştir.

Elazığ'a demiryolunun ulaştığı tarih 1934'dür. 1934 aynı zamanda yörenin toplumsal ve kültürel hayatına önemli katkılarda bulunan Elazığ Halkevi'nin de kurulduğu yıldır. Ayrıca Elazığ, öteden beri canlı bir basın yayın hayatının yaşandığı bir şehir olmuştur. Abacı'nın belirttiğine göre modern dizgi ve baskı makinelerinin ilk girdiği Doğu Anadolu şehirlerinden birisi de Elazığ'dır. Abacı, incelemesinde Elazığ'daki eğitim hayatındaki ilerlemelerin de hakkını verir: "Bir zamanlar çok sayıda medresenin ve sonraları başka okulların bulunduğu, yüksek bir eğitim düzeyine sahip Harput'un izleyicisi olan Elazığ'da çeşitli okullar da açıldı. Yine Elazığ, yüksek okula kavuşan ilk Doğu Anadolu şehirlerinden birisi oldu. Şehirde kurulan Teknik Akademi ve Veteriner Fakültesi, zamanla bugünkü Fırat Üniversitesi'ne dönüştü. Üniversite, şehrin hayatına ayrı bir canlılık getirdi."

Harput yöresi ezgilerin unutulmaz icracısı Enver Demirbağ'ın "Harput Geceleri" adlı seri kasetlerini, şehrin caddelerinde gezerken gündüzlerin solgun, sarı ışıklar altında geçtiği pasajlardan birindeki "kasetçi"den bulup almıştım. Çok sonraları, Enver Demirbağ'ın vefatından sonra, bir vesileyle Elazığ'a yeniden yolum düştüğünde, Elazıglı bir meslektaşına Enver Demirbağ'ın ağabeyi Paşa Demirbağ'ı sordum. Sağ olsun arkadaşım bir akşamüzeri ana cadde üzerindeki bir pasajın içinde derli toplu, küçük bir berber dükkânında beni Paşa Demirbağ'la buluşturdu. Harput türkülerini, Kürsübaşı sohbetlerini, bir zamanların musikî cemiyetini akşam vakti uzun uzadıya konuştuk. Bitmesini hiç istemediğim bu güzel sohbetin sonunda birbirimize veda edip ayrılırken Paşa Demirbağ bizim Kayseri'de "yarenlik" dediğimiz ev sohbetlerine benzer oturmalarda kimi zaman kendi sesinden kimi zaman Enver Demirbağ'ın sesinden yükselen nağmelerin kaydedildiği bir CD armağan etti bana. O günden beri ara sıra dinler, hem o güzel sohbeti anımsar, hem de Enver Demirbağ'ı yâd ederim.

Enver Demirbağ'ın "Harput Geceleri" arasında dinlediğim şu şiir, yüksek bir müzik kültürünün ürünü ezgilerin, güftelerin, çalgıların (gırnatanın, kanunun, dablukanın, udun, tanburun) burada içtenlikle benimsendiğini, benimsenmekle kalmayıp "içselleştirildiğini" gösteren tipik örneklerinden biridir:

"Damla damla birikip saza söze dönüşmüş
Ses verip asırlardan mızrap telle öpüşmüş

Meltemi nefes olup geçince gırnatadan
Harput bir başka özlem içimizi kanatan

Parmaklar kuş misali üzerinde kanunun
Gezindikçe damardan çekildiği kanının

Ritminde dablukanın kalbimin çıktığını
Hissederim âhından alevler çıktığını

Sedef kakmalı udun inleyişi an be an
Tanburun nağmesinde dönen bir anlık zaman

Bu bir anlık zamanda ruhlar kanatlanıyor
Ses olup mazi oku kalplere saplanıyor"

Elazığ yöresinde yakılan türküler, boz bulanık akışıyla bölgeye hayat ve bereket veren Fırat nehrinden derin izler taşır. Küçük kayıklarıyla nehrin iki yakasını bir araya getirmeye çalışan insanların, kayıklarıyla kimi zaman yük, kimi zaman hayvan, kimi zaman da yüzlerine gâh gülen, gâh ağlayan kaderlerini taşıırken yaktığı yüzlerce türküden birisidir "Fırat Kenarında Yüzen Kayıklar". Fırat üzerine yakılan türkülerden birisi de "Fırat Türküsü"dür. Erkan Oğur'un adeta türkünün ruhuna nüfuz eden mükemmel yorumu sayesinde, bugüne değin Fırat'ı henüz görmemiş pek çok kişi Fırat'ın serin sularında yitip giden hayatların hüznü öyküsünü ve geride bıraktığı yoğun acıyı hissedebildi.

Pasajdaki berber dükkânındaki sohbetimizde Paşa Demirbağ'la da konuşmuştuk: Harput/Elazığ müziği hem halk müziğimizin formlarından biri olan "türkü"lerden hem de klasik müziğimizin formlarından "şarkı"lardan, "gazel"lerden beslenir. Fuzulî'nin gazelleri burada bugün bile bilinir, kürsübaşlarında ezbere okunur.

Geçmişte (Artuklular ve Akkoyunlular devrinde, sonraları Osmanlılar devrinde) Harput'un önemli bir bilim, kültür ve sanat merkezi olması dolayısıyla, gerek şiir gerek müzik olarak "divan tarzı" öteden beri yörede icra edilmektedir. "Divan tarzı"nın icra edicileri halk ile iç içe olması dolayısıyla ki bu tarz günümüzde de sürmektedir. Geçmişte Azeri kültürünün etkisindeki "süreklilik", halka nüfuz ediş örneğin Fuzulî'nin gazellerinin bugün bile yörede yaygın ilgi görmesi sonucunu doğurmuştur. Bütün ömrü Bağdat ve Kerbelâ dolaylarında geçmiş, anadilinin Türkçe olduğunu söyleyen bir şairin, Fuzulî'nin, gazellerinin benimsenerek yerel sanatçılar tarafından günümüze taşınması, divan tarzı şiirler yazan şairlerin bugün bile zevkle gazeller yazmaları ilginçtir. Örneğin, Harputlu şair Hacı Hayri Bey'in "Sinemde bir tutuşmuş yanmış ocağ olaydı/Zülfün karanlığında bezme چراغ olaydı" diye başlayan gazeli kimi zaman türkü, kimi zaman da şarkı formunda yörede dilden dile dolaşmaktadır.

Harput'ta icra edilen "Divan tarzı"nın aksine, Osmanlı döneminde saraylara kapanmış divan şiiri ve müziğinin saraylardan çıkıp halk arasında yeniden üretildiği, benimsendiği, terennüm edildiği pek görülmemiştir. İstanbul'da sarayların uzağında, geleneksel mahallelerde yaşayan İstanbul halkı kendine özgü bir başka tür müzik ve eğlence hayatı geliştirmiştir. Saraylarda bir "makam"a sunulmak üzere üretilen şiir ve müzik ile geleneksel mahalle kahvelerinde, eğlence âlemlerinde kendi içinde üretilen ve özünde "kendisi için" olan şiir ve müzik arasında önemli farklılıklar vardır. Bu bakımdan sarayda üretilen "gazel" ile Harputlu şair Hacı Hayri Bey'in yazdığı "gazel" arasında üretiliş tarzı ve işlevsellik bakımından ciddi farklar vardır. "Yüksek kültür"ün, egemen olduğu bölgede gündelik kültür hayatını şu ya da bu biçimde etkilemesi, kendi formlarını benimsetip yaygınlaştırması kaçınılmazdır. Ancak, o "yüksek kültür"ün üreticisi ve birinci elden tüketicisi olmayan kesimler, bu kültür ürünlerinden etkilenmekle birlikte şu ya da bu biçimde kendilerine özgü "savunma mekanizmaları"na da geliştirmekten geri durmazlar. Sonuçta ya bu "yüksek kültür" ürünlerine (eğer coğrafi ve fiziki ortam elveriyorsa) tümüyle uzak durup apayrı bir tarz geliştirirler ya da "doku uyumsuzluğu" nedeniyle bu nadide "yüksek kültür" ürünlerini ya deforme ederler ya da dejenere ederler.

Söz buraya gelmişken, Harput özelinde ezgilerin yaygınlaşma, gezintiye çıkma serüvenlerine de bir göz atmak yerinde olur. Harput/Elazığ türküleri üzerine çalışmaları olan Abacı, "Türküler Nerelidir" adlı yazısında türkülerin de göçebileceğini, aynı ezgilerin kimi farklılıklarla da olsa farklı bölgelerde icra edilebileceğini / edildiğini dile getirir ve ezgilerin bir bölgeden çıkıp başka bir bölgede tutunmasında coğrafyalar farklı olsa da insanların ortak duyarlıklarda buluşmasının önemini vurgular: "İnsanların yer değiştirmesi ve birbirleriyle kültürel alışverişe girmeleri için fazla sayıda neden rol oynuyordu: askerlik, iş gücü dolaşımı, kervanlar, gezici âşıklar, eğitim kurumları, belli yörelerin eğlence merkezi olarak çekim etkisi yaratması vb. Doğu ve Güneydoğu'da Harput, Diyarbakır, Urfa, Antep gibi merkezlerde müzik sektörü ve "işret alemi" belli bir ağırlık kazandığından, çevre illerden bu yörelere doğru sanatçı ve "müşteri" akışı olmuş, gidenler ezgilerini de yanlarında götürmüşlerdir." İşte bu dolaşım nedeniyledir ki Ege yöresinin "Sarı Zeybek"i Harput'ta, Sivas'ta tutunabilmekte,

benimsenebilmektedir. Aslında bir Kastamonu türküsü olan "Yüksek Minarede Kandiller Yanar" bugün Elazığ'da en çok sevilen türküler arasındadır. Karadeniz'den önemli sayıda insan çalışmak için Elazığ'ın Maden ilçesine geldiklerinde "Yalı Kenarında Kayık Değilem" türküsünde olduğu gibi Elazığ'a "yalı", "kayık", "deniz", "yelken" gibi motifleri de beraberlerinde getirdiler ve ezgiler yörede benimsendi. Benzer bir biçimde, "Yemen Türküsü" olarak bildiğimiz ünlü seferberlik türküsü "Havada Bulut Yok" Elazığ'da bir asker türküsü olarak yakılmış, önce Doğu ve Güneydoğu'da yaygınlaşmış sonra da tüm Anadolu'da içtenlikle benimsenmiş ve bugün artık her yörede icra edilir olmuştur. Ezgilerin nerede doğdukları değişik açılardan elbette ki önemlidir ama asıl önemli olan bu ezgilerin nerede yaşadıklarıdır.

Ezgiler gibi müzik enstümanlarının başka yörelerde benimsenişi de ilginç bir serüvendir. Tipik bir örnek olması bakımından Harput yöresinde "zurna" yerine "klarinet" in kullanılmasıyla birlikte müzikte ve icra tarzında bir "incelme" görülmüştür. Klarineti Harput'a getirip benimsetenler ise askeri bandoda görev almış çavuşlardı. Kemençenin çalındığı yerlerde "kabak kemane" nasıl kolayca benimsenebiliyorsa, bir tür flüt olan "çığırtma"nın çalındığı Harput'ta da "klarinet" kolayca benimsenebilmiş ve Şükrü ve Mevlut Canaydın gibi ünlü klarinetçiler yetişebilmiştir.

Abacı, "Harput/Elazığ Türküleri" adlı kitabının bir yerinde Atatürk'ün 1937'de Elazığ'a yaptığı ziyarete değinir ve güzel bir anekdot nakleder. Elazığ'ı ziyareti sırasında Atatürk'e özel bir konser verilerek yöre havalarından değişik örnekler sunulur. Bu havalar Atatürk'ün ilgisini çeker ve bestecilerini sorar. Atatürk'e verilen yanıt bu havaların "ata yadigârı" olduğu şeklindedir.

Elazığ'a, Harput'a geldiyseniz âhenginiz bol olsun...